

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Кафедра соціальної роботи

СИЛАБУС

Психологія впливу (ВК 1.6)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ **В.М. Поленкова**
(підпис) (прізвище та ініціали)

«_30_» _серпня_ __ 2024_ р.

Розробник (-и): Чепурна Г.Л. доцентка кафедри психології і креативних індустрій НУ «Чернігівська політехніка» _____

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри ПКІ

Протокол від «30 серпня» 2024 р. №9

Узгоджено з гарантом освітньої програми: _____ Попело О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Тип дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	Курс 2, семестр 3, ОПІ «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент»
Викладач (-і)	Чепурна Г.Л. доцентка кафедри психології і креативних індустрій, кандидатка психологічних наук
Профайл викладача (-ів)	https://pci.stu.cn.ua/staff.php
Контакти викладача	Чернігів, вул. Козацька 1-а, каб. 312. E-mail: chepurna@74gmail.com

1. Анотація курсу. У процесі свого життя й діяльності люди постійно зазнають соціального впливу. Соціальний вплив є багатограним й різноманітним у своїх формах, проявах і механізмах дії. Найважливішим засобом соціального впливу виступає психологічний вплив. Під час проходження курсу ЗВО зможуть ознайомитись з особливостями становлення психології впливу як науки, основними психологічними теоріями впливу, видам психологічних впливів та методами контрвпливу, техніками діалогічного спілкування, специфікою медіавпливу та способам протидії деструктивним впливам. Предметом вивчення курсу «Психологія впливу» є закономірності та механізми здійснення впливу та ефективні способи протидії впливу.

Мета та цілі курсу. Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні у майбутніх психологів компетенцій для забезпечення ефективного управління новими людськими ресурсами та розвитку навичок конструктивного впливу та контрвпливу. Цілі курсу – оволодіння теоретичними та прикладними методами розпізнавання та протидії маніпулятивним впливам.

3. Результати навчання У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні знати: теоретичні засади психології впливу; концепції соціального впливу; зміст та суттєві характеристики психологічного впливу; види і психологічні основи впливу, орієнтуватись у напрямках психологічних досліджень явища впливу; роль соціальних чинників психологічного впливу у міжособистісній, особистісно-груповій та міжгруповій взаємодії. ЗВО будуть вміти: протистояти маніпулятивній аргументації; використовувати техніки аргументації та контраргументації; протистояти сугестивному впливу через самостійність та критичність мислення; володіти навичками публічного виступу, ведення ділових переговорів, телефонної бесіди.

4. Пререквізити.

Передумови для вивчення дисципліни: здатність до критики й самокритики; креативність, здатність до системного мислення; здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою; навички роботи у мережі Інтернет; дослідницькі навички.

5. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Семінарські заняття	14
Самостійна робота	60
Всього кредитів – <i>вказати кількість кредитів</i>	3

Згідно з відповідними нормативними документами, заняття можуть проводитись в очному, дистанційному або змішаному форматі. В дистанційному режимі заняття проводяться за допомогою системи Microsoft Teams, Wi-Fi і інтернету.

Лекційні заняття проводяться дистанційно за допомогою системи Microsoft Teams.

Практичні заняття – у змішаному форматі (аудиторно та за допомогою системи Microsoft Teams).

Плани практичних занять та завдання для самостійної чи індивідуальної роботи ЗВО отримують через систему Moodle.

6. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять
<p>Змістовий модуль 1. Зміст та види психологічного впливу</p> <p>Тема 1. Загальна характеристика психологічного впливу</p> <p>Поняття психологічного впливу. Психологічний вплив як феномен. Принципи здійснення психологічного впливу. Вплив в контексті спілкування. «Суб'єкт - суб'єктний» і «суб'єкт - об'єктний» характер впливу. Поняття суб'єкта впливу і об'єкта впливу. Опір</p>

об'єкта впливу. Зворотній зв'язок у взаємодії. Мовні засоби впливу. Невербальні компоненти комунікації як засіб психологічного впливу.

Тема 2. Види психологічного впливу

Підстави класифікації психологічного впливу (види впливу). Технологія психологічного впливу. Класифікація методів психологічного впливу. Прийоми впливу. Засоби психологічного впливу. Вплив за допомогою стимулювання сенсорної системи об'єкта. Переконавання як різновид психологічного впливу. Умови та правила переконування. Способи переконування (інформування, роз'яснення, доведення). Техніки аргументації (метод позитивних відповідей Сократа, розгорнута аргументація, двостороння аргументація). Наслідування як різновиду психологічного впливу. Шляхи здійснення та вікові особливості наслідування. Мода як форма наслідування.

Тема 3. Особливості маніпулятивного впливу

Зміст та критерії маніпуляції. Техніки маніпулятивного впливу (псевдо аргументація, прийоми маніпулятивного впливу шляхом стимулювання певних емоційних реакцій тощо). Обман і маніпуляція. Мотиви маніпулятивної поведінки особистості. Етичний аспект маніпулятивного впливу. Типи маніпулянтів. Ідентифікація впливу маніпулянт. Зміст та особливості сугестивного впливу. Самонавіювання як різновид сугестивного впливу. Навіюваність як особистісна характеристика. Ситуативні фактори навіюваності. Сугестивний вплив у великих соціальних групах.

Змістовий модуль 2. Ефективність психологічного впливу в соціальній взаємодії

Тема 4. Теорії соціального впливу

Зміст соціального впливу. Соціальна норма. Соціальні норми і суб'єктивна валідність. Соціальна уніформність. Концепція суб'єктивної валідності Л. Фестінгера. Особисте прийняття. Публічна поступливість. Теорії конформності: теорія неформального соціального спілкування Леона Фестінгера; теорія соціального порівняння Леона Фестінгера; теорія неформального і нормативного соціального впливу Мортон Дойча і Гарольда Джерарда. Теорії поляризації: теорія соціального порівняння або соціальних цінностей (Роджер Браун); теорія інформаційного впливу (Євген Бернштейн і Емірем Винокура); дослідження групової поляризації (Серж Московічі і Маріза Заваллон); Вплив меншості (С. Московічі).

Тема 5. Соціальний вплив у процесі суспільної взаємодії

Загальна характеристика моделі впливу у пізнанні Ф. Зімбардо, М. Ляйппе. Спрямування соціального впливу на поведінку та установки людини. Дія впливу на зміну установок через переконання. Опір і підкорення як проблеми соціального впливу. Типи та стратегіями соціального впливу. Масовий вплив: наукові дефініції і тлумачення. Види, прийоми, методи, засоби масового впливу. Технології масового впливу. Правила поведінки у натовпі.

Тема 6. Самопрезентація як спосіб справити бажане враження на оточуючих

Поняття особистого впливу. Взаємозв'язок особистого впливу та влади. Лідер як впливова людина. Комунікативно-особистісні можливості впливу. Види особистісного впливу. Підходи до визначення самопрезентації (усвідомлюваність-неусвідомлюваність самопрезентації). Аудиторія самопрезентації (оточуючі, суб'єкт). Компоненти самопрезентації. Засоби самопрезентації. Трагування взаємодії представниками символічного інтеракціонізму (Дж.Г. Мід, Ч. Кулі, Г. Блумер, І. Гоффман). Набуваюча і захисна самопрезентація (Роберт Аркін, Астрід Шутц). Ключові мотиви, що лежать в основі процесу самопрезентації. Стратегії самопрезентації (Джозеф Джонс, Тейн Пітман). Стратегії самопрезентації за способом досягнення і за результатами (Рой Баумайстер). Стилі самопрезентації (А. Шутц).

Змістовий модуль 3 Психологія медіавпливу

Тема 7. Мас-медіа як інструмент маніпулювання

Роль медіа у соціальному конструюванні реальності. Психологічні особливості медіавпливу у процесі взаємодії засобів масових комунікацій та аудиторії. Концепції медіавпливу. Рівні медіавпливу. Ефекти впливу мас-медіа на особистість: класифікація (за предметною сферою, ступенем усвідомлення ефектів реципієнтом, відповідності

очікуванням комунікатора, за часом виникнення та прояву, інтенсивністю, тривалістю) та характеристика.

Тема 8. Поняття про інформаційно-психологічну безпеку

Загрози інформаційно-психологічній безпеці особистості та суспільства, їх джерела. Суспільні зміни як джерело підвищення психічної напруги. Інформаційно-психологічна війна: характеристика впливу на масову та індивідуальну свідомість. Інформаційно-психологічні операції як елемент ІПВ. Види інформаційно-психологічної зброї. Проблеми психологічного захисту особистості, групи, суспільства від деструктивного інформаційно-психологічного впливу.

Тематика практичних занять

Тема 1. Види психологічного впливу

Тема 2. Особливості маніпулятивного впливу

Тема 3. Теорії соціального впливу

Тема 4. Соціальний вплив у процесі суспільної взаємодії

Тема 5. Самопрезентація як спосіб справити бажане враження на оточуючих

Тема 6. Мас-медіа як інструмент маніпулювання

Тема 7. Поняття про інформаційно-психологічну безпеку

Тематика самостійної роботи

Навчальним планом передбачено виконання індивідуальних завдань у вигляді самостійної дослідницької роботи, під час виконання якої здобувачі, базуючись на поняттях, категоріях, принципах, методах та засобах психологічних досліджень показують вміння аналізувати, обробляти та приймати рішення в процесі практичної роботи, з кожним здобувачем на початку семестру визначається тема індивідуального завдання, відповідно до обраного напрямку дослідження психологічних аспектів сімейних стосунків для детального аналізу. Робочим планом передбачено виконання контрольної роботи, у межах якої здобувачам пропонується проаналізувати приклади маніпулятивних впливів. Всі необхідні дані щодо варіантів завдань виконання контрольної роботи наведено в системі управління навчанням Moodle в курсі «Психологія сімейних стосунків».

7. Система оцінювання та вимоги.

Контроль знань ЗВО проводиться у відповідності до вимог «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка», <http://surl.li/bhgmq>

Загальна система оцінювання курсу	<p>З дисципліни, навчальним планом передбачено складання у 3 семестрі диференційованого заліку, здобувач вищої освіти може набрати до 60-90 % підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40-90 % підсумкової оцінки – на диференційованому заліку. Підсумкова оцінка визначається в балах як сума поточних оцінок (поточний контроль), які отримує здобувач за різні види навчальної роботи протягом семестру (виступи на семінарських заняттях, підготовка презентацій, написання есе, захист індивідуальної роботи).</p> <p>Поточний контроль – 60-90 балів, в тому числі: контрольна робота – 10 балів; різні види навчальної роботи протягом семестру – 30 – 50 балів; проміжний контроль – 20-30 балів.</p> <p>Якщо здобувач вищої освіти виконав всі види робіт протягом семестру, то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку</p>
--	---

<p>Вимоги до контрольної роботи</p>	<p>і не складати диференційований залік.</p> <p>Метою контрольної роботи є перевірка засвоєння здобувачами вищої освіти відповідних теоретичних знань та вміння визначати особливості психічного розвитку на різних вікових етапах.</p> <p>Написання контрольної роботи оцінюється за критеріями: відповідна форма, грамотність, логічно-послідовне викладення матеріалу, охайність, науковість, достатня кількість дослідженої літератури, достатній обсяг та пропорційність структурних частин роботи. За наявності всіх компонентів робота отримує 10 балів; обмежена кількість використаної літератури, наявність орфографічних помилок – 7-9 балів; за неохайне оформлення, недостатньо повне відображення обраної теми, суттєві помилки – 0-6 бали.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Розподіл балів</p> <p>Робота на практичному занятті оцінюється у балах за наступними критеріями:</p> <p>5 балів – здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.</p> <p>4 бала – здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.</p> <p>3 бала – здобувач загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стислу характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.</p> <p>1-2 балів – здобувач за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неточна, неповна, головний зміст матеріалу не розкрито, аргументація та власне розуміння питання майже відсутні; студент із помітними труднощами використовує певні знання у вирішенні завдань.</p> <p>0 балів – здобувач не готовий до практичного заняття.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Здана контрольна робота та виконані завдання до практичних занять. Мінімум 20 балів за результатами поточного контролю.</p> <p>Всі роботи повинні бути виконані самостійно. Роботи не повинні містити плагіату, фактів компіляції та фальсифікації та інших проявів академічної недоброчесності. Всі роботи, створені із порушенням академічної доброчесності, будуть відхилені без</p>

	можливості повторного виконання. В особливих ситуаціях робота протягом семестру може бути виконана дистанційно.
--	---

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти Поточний контроль за модулями

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів	
Змістовий модуль 1. Зміст та види психологічного впливу		20	
1	Активність на практичному занятті (усна відповідь, доповнення, запитання або виступ з рефератом, участь у тренінгових вправах)	1	10
2	Модульний контроль	1	10
Змістовий модуль 2. Ефективність психологічного впливу в соціальній взаємодії		20	
1	Активність на практичному занятті (усна відповідь, доповнення, написання есе, участь в тренінгу)	1	10
2	Модульний контроль	1	10
Змістовий модуль 3. Психологія медіавпливу		20	
1	Активність практичному занятті (усна відповідь, доповнення, запитання або виступ з рефератом, анотація)	1	10
2	Модульний контроль	1	10
	Усього		60
	Залік	40	40
Разом		100 балів	

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену	
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	

8. Політики курсу

Відвідування навчальних занять у відповідності до затвердженого розкладу є обов'язковим для здобувачів вищої освіти. У випадку пропуску занять здобувач повинен відпрацювати пропущене заняття відповідно до розкладу відпрацювань, затвердженому на кафедрі за наявності відповідного розпорядження деканату. Консультації відбуваються в аудиторіях університету/онлайн у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Вільне відвідування занять передбачає можливість вільного відвідування здобувачем вищої освіти лекційних занять та самостійного опрацювання навчального матеріалу. Відвідування інших видів навчальних занять: практичних або семінарських занять (крім консультацій), є обов'язковим, якщо самостійне їх виконання є неможливим. Надання дозволу на вільне відвідування занять регламентується [«Порядком надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»](http://surl.li/cxzpv) <http://surl.li/cxzpv>.

Під час проведення контрольних заходів здобувачам вищої освіти не дозволяється користуватися засобами зв'язку, пристроями зчитування, обробки, збереження та відтворення інформації (мобільними телефонами, планшетами, ноутбуками і т.п.) друкованими або рукописними матеріалами, іншими засобами, предметами, приладами, що не передбачені процедурою оцінювання знань.

Семестровий контроль у вигляді екзамену проводиться під час сесії. Екзамен, який складається з 3 завдань, є обов'язковим елементом семестрового контролю знань для ЗВО, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно».

Якщо відповідь повна і зміст відповіді здобувача повністю відповідає сутності поставленого запитання, можна отримати від 26 до 40 балів. В тому випадку, коли ЗВО виконує всі завдання без грубих помилок, можна отримати від 20 до 25 балів. Якщо при виконанні завдань здобувач допускає грубі помилки, і всі запитання вирішені більш, ніж на половину, можна отримати від 15 до 19 балів.

Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до оцінки з екзамену. Якщо здобувач виконав всі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен. Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

Здобувачам вищої освіти, які під час семестрового контролю одержали незадовільні оцінки (в тому числі й ураховуючи неявку на екзамен без поважних причин) з дисциплін, сумарний обсяг яких не перевищує 20 кредитів, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість. На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу. Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації здобувача вищої освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. («Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»» <http://surl.li/afvkw>).

Політика академічної доброчесності

Політика дотримання академічної доброчесності ґрунтується на «Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка» <http://surl.li/dqptz>).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю; посилення на джерела інформації в разі використання, тверджень, відомостей. Списування під час тесту, екзамену, оформленні звіту з розрахункової роботи заборонені. За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності як повторне проходження оцінювання результатів їх навчальної діяльності.

На початку семестру здобувач повинен ознайомитися з Кодексом академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка», переглянути презентацію, яка розташована на сторінки кафедри <https://pci.stu.cn.ua/akademichna-dobrochesnist-2/> і пройти опитування <https://pci.stu.cn.ua/opytuvannia/>.

Будь-яке використання штучного інтелекту не повинно порушувати політику університету щодо академічної доброчесності.

Політика дедлайнів

Здобувач зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються меншою кількістю можливих балів.

За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) здобувач має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика щодо оскарження результатів оцінювання

Згідно «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»» результати оцінювання знань під час семестрового контролю, оцінювання практик та атестації, а також при визнанні результатів навчання в неформальній та/або інформальній освіті можуть бути оскаржені здобувачами вищої освіти (<http://surl.li/afvkw>).

Апеляція щодо процедури проведення та об'єктивності оцінювання подається особисто здобувачем вищої освіти через загальний відділ Університету на ім'я ректора Університету не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки. Розгляд апеляційних заяв здійснюється апеляційною комісією в триденний термін від дати надходження апеляційної заяви. На засіданні апеляційної комісії може бути присутній науково-педагогічний працівник, який приймав екзамен (залік), голова (член) предметної комісії з визнання результатів навчання в неформальній та/або інформальній освіті або голова екзаменаційної комісії (у разі апеляції на результати оцінювання атестації). Він має право давати обґрунтовані пояснення здобувачу вищої освіти та членам апеляційної комісії щодо відповідності виставлених балів затвердженим критеріям оцінювання.

Політика неформальної та/або інформальної освіти

У відповідності до положення «Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка» <http://surl.li/dkfw> для визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті розпорядженням директора навчально-наукового інституту (декана факультету) створюється предметна комісія.

Предметна комісія приймає рішення про зарахування здобувачу даного освітнього компонента освітньої програми, якщо за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання визнаються усі результати навчання, передбачені цим освітнім компонентом. У такому випадку здобувачу зараховується відповідна освітньому компоненту кількість кредитів ЄКТС. Оцінка за таким освітнім компонентом визначається за підсумками вимірювання визнаних результатів навчання. У випадку, якщо за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання визнається тільки частина результатів навчання, передбачених даним освітнім компонентом, здобувачу зараховуються окремі види навчальної роботи за таким освітнім компонентом.

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти за даною спеціальністю з освітніх компонент, спрямованих на отримання відповідних компетенцій можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до «Порядку визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка» <http://surl.li/dkfw> шляхом співставлення отриманих програмних результатів навчання та компетентностей.

Політика користування мобільними телефонами / планшетами / ноутбуками

Користуватися мобільними телефонами, планшетами, ноутбуками під час проведення навчальних занять здобувачам вищої освіти дозволяється лише за погодженням викладача.

Прохання до здобувачів протягом занять тримати мобільні телефони переведеними у беззвучний режим, оскільки дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та мобільні телефони не можуть використовуватися під час проведення поточного, проміжного та семестрового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень

До системи оцінювання можуть включатися також заохочувальні додаткові бали – до 10 балів, за окремі види самостійної роботи здобувачів (участь у наукових конференціях та наукових конкурсах, публікація тез доповіді чи наукової статті тощо).

Політика використання технологій штучного інтелекту

Політика використання інструментів штучного інтелекту (ChatGPT, GPT, DALL-E тощо) оголошується викладачем на початку курсу. Будь-яке використання штучного інтелекту не повинно порушувати політику університету щодо плагіату. Навчальні роботи мають бути оригінальними - результатом власної інтелектуальної творчої діяльності автора та відображати творчі рішення, прийняті автором під час створення твору. Учасники освітнього процесу, які використовують технології ШІ у своїй освітній та науковій діяльності, несуть відповідальність за точність, цілісність і оригінальність своїх наукових, навчальних робіт, за будь-який неточний, упереджений, образливий, неетичний контент, незалежно від того, чи створений він автором роботи, чи ШІ. Заборонено використовувати технології ШІ під час екзамену. Несанкціоноване використання інструментів штучного інтелекту є порушенням академічної доброчесності. (Кодекс академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка» (нова редакція) <http://surl.li/dqptz>).

9. Рекомендована література.

1. Васютинський В. Інтеракційна психологія влади. К., 2005. 492 с.
2. Москаленко В. В. Соціальна психологія: Підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
3. Татенко В.О. Соціальна психологія впливу: Монографія. К.: Міленіум, 2008. 216 с.
4. Чалдіні Р. Психологія впливу. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2017. 352 с.
5. Hawley P.H. Evolution and personality: a new look at Machiavellianism / P.H. Hawley: [edited by D. Mroczek, T. Little] // Handbook of personality development. – New. Jersey: Lawrence Erlbaum, 2006. – P. 147–161
6. Robert H. Gass, John S. Seiter Persuasion Social Influence and Compliance Gaining. Copyright, 2022. 500p.